

Långt kvar till buen vivir i praktiken

Ecuador är ett av få länder i Latinamerika där viktiga delar av grundlagen refererar till sumak kawsay, som livsfilosofin buen vivir kallas på quichua. Ett viktigt framsteg för urfolken i landet - men enligt många syns framstegen mer på pappret än i praktiken.

Text och foto: Oscar Barajas

ECUADOR. För sex år sedan röstade Ecuadors befolkning igenom en ny konstitution. Den garanterar bland annat kostnadsfri grund- och gymnasieskola och kostnadsfri sjukvård för alla och har ett stort och unikt fokus på medborgarnas och naturens rättigheter. Konstitutionen är resultatet av ett långt arbete och en bred debatt där flera folkrörelser deltog, däribland den nationella urfolksorganisationen Conaie.

Den nya konstitutionen betraktas som en stor seger för landets urfolk och miljörelser då den tar vara på deras livsåskådning genom att konstituera sumak kawsay, buen vivir, som grunden för staten. Men kort efter att konstitutionen antagits började det uppstå sprickor mellan president Rafael Correa och delar av urfolksrörelsen på grund av regeringens syn på utveckling.

–I grunden finns det en konflikt mellan olika livsåskådningar. Våra samhällen arbetar med jordbruk på ett traditionellt sätt, men regeringen driver en politik som går ut på att vi ska producera som företag för att komma in på världsmarknaden, säger Katy Betancourt, ansvarig för kvinnofrågor på Conaie.

Ecuador har genomgått flera stora förändringar under Correas tid som president. Den nationella utvecklingsplanen som heter just "buen vivir" har medfört stora investeringar i hälsa, utbildning och infrastruktur, vilket i sin tur har lett till minskad fattigdom och förbättrade levnadsvillkor. Men dessa satsningar finansieras främst av olja, som idag är landets största inkomstkälla. Conaie menar att en utvecklingsmodell som är beroende av en alltmer snabbväxande utvin-

ningsindustri går emot sumak kawsays grundläggande principer. Ett gott leverne, buen vivir, ska grunda sig på en harmonisk relation och respekt för naturen och inte ständig tillväxt och en marknadsinriktad ekonomi. Därför förespråkar organisationen försvaret av de småskaliga producenternas och konsumenternas matsuveränitet. Det innefattar bland annat rätten för människor att själva bestämma över sin matproduktion och prioritering av lokal konsumtion istället för export.

–Agroekologi och försvaret av vår matsuveränitet är vad sumak kawsay är i praktiken. Det innebär bland annat att våra samhällen självständigt producerar det vi behöver för att inte vara beroende av multinationella företag, säger Floresmilto Simbaña, ledare för Conaies politiska utskott.

Bildandet av en folklig plurinationell stat som representerar alla nationaliteter är ett grundläggande steg mot sumak kawsay. I konstitutionen står det att Ecuador är en plurinationell stat, men makten centraliseras alltmer i Quito på bekostnad av urfolkens autonomi. Conaie kämpar därför för en politisk decentralisering där makt och ansvar förflyttas från nationell till lokal nivå.

–Vårt arbete handlar framför allt om att förstärka samhällenas egna politiska strukturer och ekonomiska system. Vi lyfter upp frågor som berör skyddet av naturresurserna och landets olika kulturer. Därför organiserar vi kampen på gräsrotsnivå mot naturexploateringen och utvinningsindustrin, fastslår Simbaña.

Men från regeringshåll satsas allt större summor på utvinning av naturresurser, vilket gör att man istället för att närma sig sumak kawsay avlägsnar sig. Något som lett till en spänd relation mellan regeringen och delar av urfolksrörelsen i landet.

–Regeringen menar att de är "folkets röst". Därför ser de inte behovet av och motverkar folkrörelserna med nya lagar som Decreto 16 – en ny lag som kräver att alla folkrörelseorganisationer och NGOs registrerar sig och regelbundet förser staten med information om interna aktiviteter och projekt, säger Betancourt. **R**

Den 27 maj 2014 presenterades Conaies nya styrelse i Quito. Humberto Cholango, överlämnade ansvaret till tillträdande ordföranden Jorge Herrera.

FAKTA

Conaie

Confederación de Nacionalidades Indígenas del Ecuador, är en nationell urfolksorganisation. I maj valdes Conaies nya styrelse, som arbetar för att stärka folkbildnings- och påverkansarbetet på lokal nivå med avsikt att skapa nya ledare i hela landet. Från och med hösten 2014 är Conaie en av Latinamerikagruppernas samarbetspartner inom vårt biståndsprogram buen vivir.